

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref

Vår ref
11/422

Dato

**Statnett SF - klage på NVEs vedtak om overtredelsesgebyr knyttet til driften av 420 kV
kabelforbindelsen Rød - Hasle i ytre Oslofjord**

1. INNLEDNING

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fattet 4. mars 2011 vedtak om å ilegge Statnett overtredelsesgebyr på 30 millioner kroner for overtredelse av energilovforskriften og beredskapsforskriften i forbindelse med driften av 420 kV kabelforbindelsen Rød-Hasle i ytre Oslofjord.

Statnett påklaget NVEs vedtak i brev av 6. april 2011. NVE har vurdert klagen, og kommet til at det i denne ikke har fremkommet opplysninger som gjør at vedtaket bør omgjøres eller oppheves. Klagen ble derfor oversendt til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig behandling 24. oktober 2011.

I brev av 16. november 2011 besluttet OED etter anmodning fra Statnett at klagen skulle gis oppsettende virkning.

2. BAKGRUNN FOR SAKEN

Tre forbindelser i sentralnettet krysser Oslofjorden:

- 420 kV Rød-Hasle,
- 420 kV Sylling – Tegneby og
- 300 kV Flesaker – Tegneby.

Statnett har anleggskonsesjon for alle de tre forbindelsene. Rød - Hasle ble opprinnelig satt i drift i 1981, mens Sylling – Tegneby ble satt i drift i 1975. Våren 2008 ble det feil og utkobling av sjøkablene i de to forbindelsene.

Etter NVEs vurdering var manglende tilsyn og manglende modernisering av kabelanlegget på strekningen Bastøy – Evje en medvirkende årsak til at det oppstod skader på kabelanlegget. Mangelfull beredskap førte etter NVEs vurdering til at det tok uforholdsmessig lang tid å gjenopprette kabelforbindelsen.

NVE viser i vedtaket til at feilene har gitt store samfunnsøkonomiske kostnader gjennom de begrensninger som er oppstått i handelskapasitet til / fra Sør-Norge. Selv om sluttbrukere ikke har blitt direkte berørt i form av avbrudd, påvirket feilene nivået på forsyningssikkerheten. NVE påpekte at om feilene hadde inntruffet på et tidspunkt med en annen hydrologisk situasjon, ville forsyningssikkerheten kunne blitt betydelig redusert.

Den 3. mars 2009 fattet NVE vedtak om avvik, retting og tvangsmulkt.

I vedtak av 4. mars 2011 ble Statnett ilagt et overtredelsesgebyr på 30 millioner kroner for feilene på Rød-Hasle forbindelsen.

3. STATNETTS KLAGE

Som grunnlag for klagen har Statnett anført følgende:

- Det foreligger ikke brudd på energilovforskriften eller beredskapsforskriften.
- Statnett har ikke opptrådt uaktsomt ved overvåkningen eller tilsynet med kabelforbindelsene.
- Det er fortsatt ikke endelig avklart hva som er årsaken til feilhendelsene. Etter Statnetts syn har NVE ikke dokumentert at ytterligere tilsyn med bunnforholdene eller installasjon av overtrykksmåler faktisk ville avhjulpet / forhindre feilene.
- Statnett har etterlevd bransjenormene for vedlikehold og tilsyn, hvilket må være retningsgivende for vurderingen av når den vage ordlyden i de aktuelle forskriftsbestemmelsene anses overtrådt.
- I samsvar med bransjenormene hadde Statnett et omfattende tilsyn og overvåkning av kabelanleggene.
- Det var tale om flere samtidige og påfølgende feil av stort omfang, som man på forhånd ikke kunne forestille seg kunne oppstå så tett på hverandre. Dette hadde betydning for den lange tidsbruken ved reparasjonen.
- NVEs vedtak etterlater seg et inntrykk av at den reduserte overføringskapasiteten som følge av feilene innebar en eller annen form for samfunnsmessig krisesituasjon. Det var etter Statnetts syn ikke tilfellet. Statnett opprettholdt hele tiden en forsvarlig driftssituasjon med N-1, til tross for feilhendelsene. Det oppstod intet utfall, og forsyningssikkerheten var aldri truet.
- Det er ikke hensiktsmessig å reagere med overtredelsesgebyr i saken.
- NVE har brukt sterke karakteristikk av Statnetts drift av kabelforbindelsene. Karakteristikkene er i større grad rettet mot feilenes virkning for kraftmarkedet, snarere enn mot feilenes virkning for forsyningssikkerheten og leveringssikkerheten. Sett i sammenheng med gebyrets størrelse mener Statnett at gebyret er over grensen

for hva som må falle inn under definisjonen av en straffesanksjon. Dette har betydning for hvilke krav som må stilles til lovtolkningen og bevisvurderingen. Forholdet til Grunnloven § 96 tas også opp.

Det vises for øvrig til Statnetts klage, og til drøftelsene nedenfor.

4. DEPARTEMENTETS VURDERING

Innledningsvis bemerker departementet at et forvaltningsorgan ikke har plikt til å imøtegå alt det en part har anført, jf. forvaltningsloven § 25. Departementet har behandlet klagerens anførsler i den grad det er nødvendig for å begrunne avgjørelsen i saken.

I forbindelse med klagebehandlingen var departementet på befaring på anlegget Bastøy-Evje 12. mars 2014. Videre hadde departementet et møte med NVE 2. april 2014 for å avklare ulike spørsmål om forståelsen av faktum og regelverket i saken. Det er i klagebehandlingen kommet enkelte nye opplysninger og vurderinger, som departementet tar med i grunnlaget for sin avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd, første setning.

Vedtaket ble truffet i medhold av energiloven §§ 10-8 jf. 10-7. Departementet viser imidlertid til at vedtaket skulle ha blitt fattet med hjemmel i bestemmelsen slik den lød på tidspunktet for overtredelsen i 2008. På det tidspunktet var bestemmelsene om overtredelsesgebyr å finne i energiloven §§ 7-8, jf. 7-7. Loven var da sist endret ved lov 30. juni 2006 nr. 59, med ikrafttredelse 1. juli 2006 (heretter "energiloven 2006"). Overtredelsen gjaldt forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften), slik den lød på det aktuelle tidspunkt for feilene på sjøkablene i 2008. Energilovforskriften var da sist endret ved forskriftsendring som trådte i kraft 1. januar 2007. Den relevante forskriftsteksten vil derfor i det følgende omtales som "energilovforskriften 2007". Bestemmelsen som ble ansett overtrådt av NVE, og som var grunnlag for ilegging av overtredelsesgebyret, var energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a. Bestemmelsens ordlyd på det tidspunktet skilte seg i stor grad fra ordlyden i dagens korresponderende bestemmelse i energilovforskriften § 3-5 bokstav a. Som grunnlag for NVEs vedtak om overtredelsesgebyr var det i tillegg brudd på forskrift 16. desember 2002 nr. 1606 om beredskap i kraftforsyningen (beredskapsforskriften), slik den lød i mars 2008. Den var da sist endret ved forskrift som trådte i kraft 1. januar 2007. Forskriften blir heretter benevnt "beredskapsforskriften 2007". De overtrådte bestemmelsene i forskriften som lå til grunn for overtredelsesgebyret, var §§ 3-5 jf. §§ 3-2 og 3-4. Også beredskapsforskriften 2007 har blitt endret i betydelig grad siden den gang. I dag er de korresponderende bestemmelsene å finne i forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen av 7. desember 2012 nr. 1157, §§ 4-2, 4-3 og til dels 4-4.

Klagen reiser spørsmål om det har funnet sted en lovovertrедelse som bør sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Om så er tilfelle, oppstår spørsmål om utmåling av gebyr. Etter energiloven 2006 §§ 7-7, jf. 7-8 kunne overtredelsesgebyr i 2008 - 2009 ilegges et foretak dersom energilovforskriften 2007 § 3-4 a) eller beredskapsforskriften 2007 ble overtrådt forsettlig eller uaktsomt.

4.1 Er overtredelsesgebyr å anse som "straff"?

Dagens rettsstilstand

Departementet viser til at selv milde sanksjoner som overtredelsesgebyr anses som straff etter Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon av 4. november 1950 (EMK) artikkel 7, og også etter omstendighetene etter norsk rett. EMK er inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven av 21. mai 1999 nr. 350. Etter rettspraksis fra den Europeiske Menneskerettighetsdomstol (EMD), anses en sanksjon som "straff" etter en helhetlig vurdering av¹:

- om sanksjonen i nasjonal rett betegnes som straff
- lovbruddets karakter
- sanksjonens innhold og karakter.

Vurdering av straffebegrepet

Departementet viser til at overtredelsesgebyr ikke er omtalt som "straff" i energiloven 2006 §§ 7-7, jfr. 7-8. Nasjonalstatens karakteristikk av sanksjonen er imidlertid av begrenset betydning etter EMDs praksis. En reaksjon kan likevel karakteriseres som "straff", dersom lovbruddets karakter, og reaksjonens karakter og innhold tilsier dette.

I Ot. prp. nr. 61 (2005-2006), som utgjør forarbeidene til endring av daværende § 7-7 om overtredelsesgebyr, uttalte departementet følgende på s. 61 annet avsnitt:

"Departementet legger til grunn at overtredelsesgebyr er å anse som straff i forhold til den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon artikkel 6 og Tilleggsprotokoll nr. 7 artikkel 4. Det kan derfor ikke ilegges både overtredelsesgebyr og andre sanksjoner som har karakter av straff for samme forhold."

Departementet viser videre til at selv om en reaksjon ikke er å anse som "straff" etter Grunnloven § 96, slik at den må avsies ved dom, kan reaksjonen likevel klassifiseres som "straff" etter EMK. Dermed inntreier også de prosessuelle kravene for behandling av straffespørsmålet. Tvilen skal i dette tilfelle derfor komme Statnett til gode. Dette prinsippet gjelder også der straffen ilegges administrativt, som et overtredelsesgebyr. For å kunne idømme straff, skal det anses bevist utover enhver rimelig tvil at en lovovertrедelse er begått både for gjerningsbeskrivelsen i regelverket som påstås overtrådt, og at lovovertrедelsen er begått uaktsomt eller forsettlig.

Lovbruddets og sanksjonens karakter er sentralt i vurderingen av om man står overfor en straffesanksjon etter EMK. I avgjørelser inntatt i Rt. 2009 s. 996, og Rt. 2002 s. 509 slår Høyesterett fast at sanksjonens økonomiske størrelse har betydning i vurderingen av om en sanksjon anses som "straff". At gebyrets størrelse er på kr. 30 millioner, mer enn 15 ganger høyere enn andre overtredelsesgebyr ilagt av NVE tidligere, taler for at sanksjonen har et slikt innhold og en slik karakter at det er tale om straff. Motivet for å illegge overtredelsesgebyret synes klart å være av pønalt karakter. Dette taler også for at overtredelsesgebyret i dette tilfellet må anses som "straff", og at behandlingen av straffespørsmålet må følge de alminnelige straffeprosessuelle prinsipper.

---

¹ Se EMDs avgjørelse i sak Engel mfl. vs. Nederland av 8. juni 1976.

Et grunnleggende utslag av legalitetsprinsippet i strafferetten er at et straffebud må være klart formulert, slik at det er mulig å forutse hvilke handlinger som vil kunne medføre straff.² Videre følger det av legalitetsprinsippet at straffansvar kan ilegges kun for handlinger som var underlagt straffetrussel på det tidspunktet den straffbare handlingen fant sted.

Det skal stilles svært strenge krav til vurderingen av om de objektive og subjektive vilkår for straff er oppfylt. NVEs vedtak om avvik, retting og tvangsmulkt kan dermed ikke uten videre danne grunnlag for en straffereaksjon.

4.2 Årsaken til feilene

Årsaken til feilene er NVEs vedtak basert på en sannsynlighetsvurdering. Ved vurderingen av om det skal ilegges en straffereaksjon i form av overtredelsesgebyr, kreves et imidlertid at årsaken er dokumentert slik at det ikke er rimelig tvil om denne.

Ved befaring 12. mars 2014 overrakte Statnett en lysbildegjennomgang av en redegjørelse for ulike forhold som de mente var viktige i saken. Statnett skriver på s. 14 at *"Feilen viste seg å være oljelekkasjer i armeringsavslutninger på begge sider"*. NVE har etter en sannsynlighetsvurdering lagt til grunn at feilene på kablene skyldtes overtrykk som følge av overdekning av kabelen på sjøbunnen.

I vedtaket av 4. mars 2011 beskrives tildekkingen av NVE som følger, på s. 9 tredje avsnitt:

"Statnett har opplyst at beregninger viste rent teoretisk at det kunne bli noe forhøyet temperatur på den delen av kablene som ligger på dypt vann, men at erfaringene ga grunn til å tro at det lå store sikkerhetsmarginer i beregningene. Statnett viser til at det ikke ble ansett som kritisk for anleggene med noe nedauring i den delen av kablene som ligger på dypt vann. NVE legger til grunn at Statnett har vært klar over at kablene etter hvert kunne bli noe tildekket på bunnen, og at dette ville medføre noe høyere temperatur og oljetrykk i kablene."

Fra samme vedtak, s. 9 sjette avsnitt:

"Statnett viste i samme brev til at kablene og traseen ble undersøkt med ROV i 1999, i forbindelse med reparasjon av en nærliggende fiberkabel. Det fremgår at det ved denne undersøkelsen også ble observert masser som dekket de elektriske kablene på bunnen."

Fra samme vedtak, s. 9 syvende avsnitt angående ROV-inspeksjon av kablene i 2007:

"Statnett opplyste i brev av 15. januar 2009 at det ikke var mulig å få eksakte tall vedrørende faktisk overdekning i 2007-surveyen, grunnet kalibreringsproblemer ved å kjøre survey på kabel i full drift."

Graden av overdekning av kablene er dermed usikker.

---

² Se om legalitetsprinsippet i Ot. prp. nr. 90 (2003-2004), og om klarhetskravet nevnt bla. i Prp. 131 L (2012-2013), pkt. 8.4.1.

I Statnetts lysbildegjennomgang er det på s. 29 inkludert et bilde tatt av undervannsroboten. Av bildet følger det at det er tatt på ca. 176 meters dyp. Det følger tydelig av bildet at kabelen ikke er overdekket på det punktet bildet er tatt.

Departementet anser det for å være uklart om kabellengden var helt tildekket, eller kun delvis tildekket, og hvor stor andel av kabellengden dette gjaldt. Departementet mener det er tvil knyttet til graden og mengden av overdekning / nedauring av kablene.

Departementet viser til at Statnett har vært, og fortsatt er, usikker på skadeårsaken. Statnett har både lansert overtrykk som følge av overdekning av kabelen på bunnen, samt mekanisk skade på kablene / armeringsavslutningene som mulige årsaker.

I klagen skriver Statnett blant annet følgende om skadeårsaken på s. 3:

"I etterkant av hendelsene er det konstatert at de termiske forholdene i kabelkanalene og i traseen ikke er i henhold til de forutsetninger som lå til grunn for anleggets tekniske design og utforming. Det er konstatert slam og stein/grus i kablekanalene, noe som viser at kanalene ikke er "selvrensende". Steinene må ha vært der før anlegget ble satt i drift i 1981. Samtidig er det konstatert utmatting i blykappe på en av armeringsavslutningene, blykappeutvidelse på en annen, begge forhold som kan indikere ugunstige lokale trykk- og temperaturforhold. I tillegg har man i feilsøkingperioden, da anlegget lå inne med halv kapasitet, konstatert en hendelse med manuell avlesning av høyt oljetrykk som kan forklare noen av de funn vi har avdekket under undersøkelser av armeringsavslutningene. De funn og undersøkelser som er gjort, har imidlertid så langt ikke avdekket en endelig, entydig og eksakt forklaring på alle forhold rundt årsaken til at anlegget fikk oljelekkasjer."

Ved befaring 12. mars 2014 ble det anført fra Statnetts side at trykktankene til det aktuelle anlegget ikke skulle ha noe problem med overtrykk, da oljen i kablene ved varme utvides og drives inn i tankene, og ved kjøligere temperaturer drives tilbake ut i kablene.

Statnett anser det også tvilsomt om en inspeksjon langs den 14-15 km lange kabeltraseen, på opptil 300 meters dyp, hadde kunnet avverge den skaden som hadde funnet sted. Skaden fant sted ved armeringsavslutningene, på landanlegget på Bastøy.

NVE hevder at skaden skyldtes at kabelen var dekket av slam og sand, og at dette medførte et overtrykk i armeringsavslutningene, som ledet til oljelekkasjene der. Dette er slik departementet ser det en årsakssammenheng i tråd med Statnetts vurdering på et tidlig stadium fremsatt i møte mellom Statnett og NVE i oktober 2008 og i brev til NVE 28. januar 2009. Statnett var klar over at kabelen stedvis hadde sunket noe ned i sjøbunnen, men oppfattet imidlertid ikke dette som kritisk. Anbefalingene fra daværende Statkraftverkene i september 1978 var at kabelen skulle "ligge i best mulig termiske forhold dvs. kjøles av sjøvann på hele strekningen".³ Dette er slik departementet ser det ikke ensbetydende med at kabelen ikke skulle tillates å synke delvis ned i sandbunn eller slam. Å forhindre slik delvis nedauring synes dessuten vanskelig å unngå, idet kabelen er tung og siden sedimenttransport i vannmassene uansett vil gi en viss tildekking. Kabelen mellom Bastøy – Evje skulle imidlertid ikke graves ned, slik som kabelen på den vestre delen av kabelforbindelsen (Teigen-Bastøy), som lå på grunt vann og måtte beskyttes mot menneskelig aktivitet.

---

³ Se NVEs oversendelse av klage 24. oktober 2011, s. 6, tredje og fjerde avsnitt.

NVE viser i oversendelsesbrevet til departementet av 24. oktober 2011 (s. 6) til at Nexans (i etterkant av hendelsen) konkluderer med at lasten på disse kablene burde reduseres. Dette var fordi den opprinnelige belastningsevnen var basert på at kablene lå på sjøbunnen med fritt strømmende vann omkring, og det viste seg at dette ikke var tilfelle da tildekkingen ble kjent. Etter hva departementet kjenner til, foretok ikke Statnett noen lastreduksjoner som følge av ROV-undersøkelsen i 2007 der tildekkingen ble kjent. Ved befaring 12. mars 2014 forklarte Statnett imidlertid at deres vurdering var at kablene tålte den aktuelle lasten. At dette var Statnetts vurdering, følger også av NVEs vedtak 3. mars 2009, pkt. 3.1. Statnett har også gitt uttrykk for at det verken var ønskelig eller fornuftig å fjerne slam, da det kunne virke negativt på de termiske forholdene rundt kabelen.

Det følger av produsentens tekniske beskrivelse at belastningsevnen til kablene mellom Evje og Bastøy er oppgitt til å være 1250 A ved 15 grader celsius i sjø⁴. Produsenten har også oppgitt effekttap med forutsetning om at kabelen ligger på sjøbunnen. Fra NIVAs nettsider om vanntemperatur i ytre Oslofjord, følger det at vanntemperaturen på 100 meters dyp, der store deler av kabelen befinner seg, varierer fra 5,5 grader på den kaldeste årstiden til 9,5 grader celsius på den varmeste delen av året. På 50 meters dyp kommer temperaturen sjelden opp i 15 grader celsius, selv på midten av sommeren. Kjølingen fra vann, sand og slam er normalt mellom 5-10 grader celsius på hele kabelstrekningen. Den reelle kjølingen er mye større enn det som følger av kravene til produsenten Nexans, som også har gitt uttrykk for at slik oppvarming som skulle kunne medføre overtrykk ikke anses som fysisk mulig⁵:

"En sjøkabel er dimensjonert for å klare 3 ganger drifttrykk uten store problemer, slik at et overtrykk på kabelanlegget ikke sees på som en reell praktisk betydning da oppvarmingen må være såpass stor over hele kabellengden at det ikke er fysisk mulig med en kabel forlagt i sjø."

I e-post 31. mai 2011 til NVE støttet ABB Statnetts anførsel om at det vanligvis ikke er teknisk nødvendig med overtrykksbeskyttelse av et oljekableanlegg med trykktanker, selv om ABB presiserer at dette forutsetter at anlegget er designet for å ta hensyn til de termiske forholdene rundt kabelen.⁶ Forholdene nevnt over kan tilsi at anlegget var designet for å ta hensyn til de termiske forholdene rundt kabelen, jf. henvisningen til årsvariasjonen i temperatur i vannet på 100 meters dyp i Ytre Oslofjord, og Nexans uttalelse om muligheten for overtrykk.

Som følge av ovennevnte forhold anser departementet at det er rimelig tvil knyttet til årsaken til feilhendelsen.

4.3 Overtredelse av energilovforskriften

NVE legger til grunn at Statnett har overtrådt energilovforskriften § 3-5 bokstav a, og at overtredelsen gir grunn til ileggelse av overtredelsesgebyr.

Om overtredelsesgebyr skal ilegges, må vurderes i lys av ordlyden i energilovforskriften på tidspunktet for overtredelsen. Inntil 1. januar 2013 lød dagens bestemmelse i energilovforskriften § 3-5 bokstav a som følger:

---

⁴ Se NVEs oversendelse av klage 24. oktober 2011 s. 6, femte avsnitt.

⁵ Se NVEs oversendelse av klage 24. oktober 2011 s. 5, tredje avsnitt.

⁶ Se NVEs oversendelse av klage av 24. oktober 2011, s. 7.

”§ 3-4 Vilkår for konsesjon på elektriske anlegg

Drift og vedlikehold

Konsesjonæren plikter til enhver tid å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet.”

Det var først ved lovendring som trådte i kraft 1. juli 2006 at det ble innført lovhjemmel for illeggelse av overtredelsesgebyr for brudd på energilovforskriften og beredskapsforskriften. Før 1. juli 2006 var det kun lovhjemmel for illeggelse av overtredelsesgebyr for brudd på den daværende bestemmelsen i energiloven § 5A-2 om rasjonering. Dette medfører at det kun er Statnetts handlinger og unnlaterse som fant sted etter 1. juli 2006 som kan tas i betraktning som grunnlag for illeggelse av overtredelsesgebyr.

NVE mener følgende tre forhold tilsier at Statnett ikke overholdt sin plikt etter bestemmelsen i energilovforskriften 2007 § 3-4 a):

- Mangelfullt tilsyn med de termiske forholdene for kablene på sjøbunnen
- Mangelfull modernisering av kabelanlegget med instrumentering for måling av høyt oljetrykk
- Den uforholdsmessig lange tiden som er brukt på å sette kabelforbindelsen i tilfredsstillende driftssikker stand

1: Om plikten til å holde anleggene i tilfredsstillende driftssikker stand

NVE viser i vedtaket til at plikten etter energilovforskriften 2007 § 3-4 a) kun omfatter plikt til å gjennomføre tiltak som sikrer et akseptabelt driftssikkerhetsnivå, og ikke til å gjennomføre ethvert tiltak som kan øke driftssikkerheten. Hva som omfattes av denne plikten beror videre *”på en konkret vurdering hvor det legges vekt på ulike momenter, herunder anleggets art, sannsynligheten for feil, konsekvensene av feil og eventuelt andre omstendigheter av betydning.”*⁷

Spørsmålet er om Statnett ut fra en strafferettslig vurdering av denne ordlyden burde forstått at foretaket hadde en plikt til å fysisk ha tilsyn med kabelen (og ha instrumentering for måling av høyt oljetrykk), for å være sikre på at drifts- og leveringssikkerheten ble ivarettatt, og at problemer som følge av for eksempel tildekking av kabelen ble unngått.

Det ble foretatt presiserende endringer av dagens energilovforskrift § 3-5 a), som trådte i kraft 1. januar 2013. I høringsuttalelsene til presiseringene – som skulle skjerpe kravene til nettselskapene, ga flere høringsinstanser uttrykk for at det ikke følger klart av forskriftsendringene hva plikten til vedlikehold og modernisering omfatter. Flere instanser påpekte at normene for tilfredsstillende vedlikehold etter forskriften var uklare og det ikke fantes klare normer for drift, vedlikehold og modernisering. Det ble påpekt at det ikke fremgikk av endringsforslaget hvilke tekniske krav de elektriske anleggene skulle vedlikeholdes etter. Det ble videre pekt på at det var uheldig å innføre krav om at konsesjonæren plikter å sørge for at normer vedtatt av Norsk Elektroteknisk Komité (NEK) om drift, vedlikehold og modernisering følges, blant annet siden det ikke er mange normer fra

---

⁷ Se NVEs vedtak om overtredelsesgebyr 4. mars 2011 s. 5, fjerde avsnitt.

NEK innenfor vedlikehold. NEKs egen høringsuttalelse 28. september 2012 viste til at forskriftsteksten måtte suppleres med henvisning til konkrete bransjestandarder.

Under høringen før endringen fremkom tvil om det var klarhet nok hva gjaldt plikten til vedlikehold. Supplerende bransjestandarder ble etterlyst. Når den presiserende bestemmelsen i nåværende energilovforskrift § 3-5 kan ha blitt oppfattet som ikke å være klar nok med hensyn til kravene som følger av bestemmelsen, taler det etter departementet vurdering for at den mer uklare, eldre forskriftsbestemmelsen i energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a heller ikke kan sies å være tydelig nok med hensyn til hvilke plikter for aktørene som man har ment å nedfelle i denne.

Dette kan sies å støttes av innholdet i NVEs Veiledning til forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (Veiledning nr 1/2013). Krav om inspeksjon og bruk av ROV-teknologi til sjøkabler fremkommer under punkt 4.3.7.1, *sjøkabelberedskap i sentral- og regionalnettet*, som gjelder beredskapsforskriften § 4-3 om drift i ekstraordinære situasjoner og gjenoppbygging av funksjon. Veilederen til beredskapsforskriften 2007 til NVE inneholdt ingen lignende krav, og beskrev kun sikringstiltak for landanlegg.

Det er med gjeldende beredskapsforskrift det i dag stilles krav om ROV-inspeksjon på sjøkabler for å kontrollere overdekking som kan utgjøre en risiko for kabelen. Dette taler for at det ikke kunne innfortolkes et slikt krav om sikringstiltak i form av ROV-inspeksjon i energilovforskriften 2007 § 3-4 a) om drift og vedlikehold, slik NVE legger til grunn for illeggelse av overtredelsesgebyret.

Det kan derfor hevdes at Statnett hadde liten foranledning til å anse fysisk tilsyn med kabelen langs sjøbunnen for å være en straffesanksjonert plikt etter lovverket, eller for å være nødvendig for å unngå overtrykk. Det synes derfor vanskelig å legge til grunn at Statnett ut fra ordlyden i energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a burde forstått at manglende fysisk tilsyn med kabelen langs sjøbunnen ville kunne medføre forskriftsbrudd og straffansvar.

NVE opplyste i møte 2. april 2014 at det var et alminnelig problem at sjøkabler ikke tidligere ble gjenstand for fysisk inspeksjon. Det synes å være en av årsakene til at både beredskapsforskriften og Veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen også ble endret. Det fremgår nå eksplisitt at slike undersøkelser av hele kabellengden skal foretas minst hvert 10. år for oppfyllelse av beredskapsforskriften § 4-3. Det er også krav til ROV-undersøkelser minst hvert 4. år. Se veilederen pkt. 4.3.7.1 / s. 47.

Dette kan synes å reflektere at heller ikke andre aktører har innfortolket et krav om fysisk inspeksjon i energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a.

Departementet kan vanskelig se at kravet til klar hjemmel for straff fullt ut kan sies å være oppfylt hva angår plikt til visuell inspeksjon av kabelforbindelsen etter energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a, og heller ikke av beredskapsforskriften 2007.

Under enhver omstendighet er det kun mangelfull fysisk inspeksjon etter 1. juli 2006 som ville kunne dannet grunnlag for straffansvar i form av illeggelse av overtredelsesgebyr etter energiloven 2006 §§ 7-8, jf. 7-7. Lovhjemmel trådte først i kraft 1. juli 2006.

I tidsrommet etter 1. juli 2006 utførte da også Statnett en slik fysisk undersøkelse av kabellengden med ROV i 2007.

Ovennevnte forhold tilsier at det ikke er grunnlag for å konstatere at det etter 1. juli 2006 har funnet sted noe klart forskriftsbrudd som følge av manglende inspeksjon av sjøkablene. Det er dermed heller ikke grunnlag for straffansvar for slik manglende inspeksjon, jf. energiloven 2006 §§ 7-8, jf. 7-7.

2: Hadde Statnett plikt til å modernisere anlegget med instrumentering for måling av høyt oljetrykk?

NVE legger til grunn i vedtaket at Statnett overtrådte energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a som følge av at foretaket ikke hadde installert instrumentering for måling av høyt oljetrykk i kablene på østsiden av Bastøy.

Statnett etterkom NVEs pålegg om installering av overtrykksalarm. Statnett anså imidlertid aldri dette som et nødvendig tiltak for denne type trykktanker, med bakgrunn i sannsynlige typer feil for slike kabler. Det er i følge Statnett normalt lavt trykk som utgjør en indikasjon på et problem på denne type trykktanker. Det kan indikere en overrivning av kabelen, slik at oljen renner ut i havet i stedet for tilbake til trykktankene. Høyt trykk skal ikke forekomme for slike trykktanker. Statnett hadde derfor ikke installert noen overtrykksmåler. Se klagen pkt. 6.2.

Statnett viser i klagen s. 12 flg. til de omfattende overvåknings- og tilsynssystemene for kablene:

1. Månedlig overvåkning av kableanleggets korrosjonsbeskyttelse
2. Overvåkning av oljetrykkene på kableanlegget og på kabelmuffer med kontinuerlig alarmovervåkning av lavt trykk og kritisk lavt trykk, samt månedlig registrering av oljetrykk (både høyt og lavt) og – volum
3. Regelmessige oljeprøver på kabelanleggene
4. Sikring av kabelanleggene ved etablering av fiske- og ankringsforbudssone rundt kabeltraseene
5. Varsellys / markeringslys (2 pærer per lampe) for kabeltraseen og månedlig ettersyn for disse, i tilfelle skade fra tredjepart på kablene
6. Valget av landtaksløsninger med kabelkanaler med betonglokk
7. Sikring av muffeanleggene med gjerder og skilting
8. Årlig test av overvåkingssignaler til driftssentralen, vasking av endemuffer og gjennomgang av bygningsmassen
9. Dykkerinspeksjoner for landtaksundersøkelser cirka hvert femte år
10. Videreutvikling av overvåknings- og vedlikeholdssystemer
11. Styringssystemer for vedlikehold av kablene, og systematisk analytisk planlegging av vedlikehold
12. Termografering av endemuffer og stoppskjøter

Departementet har derfor grunn til å tro at overtrykksalarm hadde blitt installert, dersom det hadde vært klart for Statnett at dette var et krav etter energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a.

NVEs veileder for forskrift om beredskap til kraftforsyningen nevner heller ikke overtrykksmåling i veilederen som gjaldt i 2008.⁸ I dagens veileder fra 2013 s. 47, nevnes at alle sjøkabler i sentral- og regionalnett må kunne dokumentere og ha lett tilgjengelig opplysninger knyttet til ” *Kontinuerlig overvåking og logging av oljetrykk og spenning og overføring av alarmer til døgnbemannet driftssentral*”. Når det i 2008 ikke kunne sies å være et krav etter beredskapsforskriften, kan det etter departementets syn ikke innfortolkes et krav om installering av overtrykksalarm i den mindre strenge energilovforskriften.

Departementet har kommet til, også hensett til kravet til hjemmel på det tidspunkt overtredelsen ble begått, at det ikke kunne utledes av energilovforskriften 2007 § 3-4 a) at Statnett skulle ha installert overtrykksmåler. Kravet til en presis ordlyd i bestemmelsen som danner grunnlag for straff kan følgelig heller ikke sies å være oppfylt for plikten til modernisering etter energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a.

3: Brukte Statnett uforholdsmessig lang tid på å sette kabelforbindelsen i tilfredsstillende driftssikker stand?

Da trykket i kablene på Bastøy- Evje falt, begynte Statnett å lete fysisk etter en åpning et eller annet sted langs hele kabeltraseen.

Statnett lyktes ikke med å finne noen punkteringer på kabelen, og heller ikke oljesøl langs kabeltraseen. Disse undersøkelsene tok det lang tid å gjennomføre, fordi de måtte gjøres under vann, og fordi foretaket ikke visste hvor feilen lå, eller hvor det var oljelekkasje.

Feilen viste seg å være oljelekkasjer i armeringsavslutninger, som var vanskelig tilgjengelige inne i kabelkanalene på landanlegget. Det gjorde feilsøkingen tidkrevende.

NVE retter kritikk mot Statnett for ikke å ha hatt nok oljekabelmontører tilgjengelig, slik at arbeidet kunne bli ferdigstilt tidligere. Statnett viser imidlertid til hvor ekstrem og uvanlig situasjonen var. Fire kabler var ute på strekningen Bastøy – Evje, og én kabel var ute på strekningen Sylling-Tegneby. Statnett har verken før eller senere opplevd en slik situasjon. Statnett skriver også i lysbildegjennomgangen på s. 14 at det var ”*Ingen erfaring med tilsvarende kabelfeil hos Statnett eller Nexans. Dvs risikoen var ikke kjent på forhånd*”. Det krevdes et betydelig antall tilgjengelige oljekabelmontører for retting av et så stort feilomfang. Under befaringen 12. mars 2014 ble det opplyst om et omfattende arbeid fra de ansatte i Statnett for å få orden på situasjonen. Det ble dokumentert at muffehuset under enhver omstendighet er svært lite, og at det uansett ikke var plass til mange i rommet. Det hadde altså vært vanskelig å lykkes med å reparere alle fire kablene på én gang.

Videre kritiseres Statnett for ikke å ha påbegynt reparasjonen av kablene tidligere. Statnett viser til utfordringene med mineryddingen langs kabeltraseen, som først var ferdig i september 2008. Deretter kom høststormene og vinteren, som økte risikoen for skade, i verste fall totalhavari av hele forbindelsen, ved forsøk på reparasjon.

Statnett vurderte situasjonen fortløpende. Forsyningssikkerheten var på dette tidspunktet tilfredsstillende. Det var som følge av dette mulig å vente på optimale værforhold for reparasjonen og til at det var tilstrekkelige tilgjengelige personell. Statnett opplyste under

---

⁸ Se Veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen, Revisjon nr. 10, 8. oktober 2007.

befaringen at dersom det hadde vært tørrår, eller andre beredskapssituasjoner, ville vurderingene og prioriteringene tatt dette i betraktning, og dermed vært annerledes. Statnett ville i slike tilfeller igangsatt reparasjon av anlegget tidligere, men samtidig ville det innebære større risiko med tanke på HMS-kravene for montørene, samt risiko for at kabelanlegget som helhet ville kunne bli ødelagt.

I mai 2009 fikk man i tillegg en eksplosjon etter at anlegget hadde blitt reparert og stilt klart til idriftsettelse, da ” *Stoppskjøt for kabel B5 på Bastøy eksploderte etter ca 20 sek.*”⁹. Dette satte gjenoppretingsarbeidet omtrent tilbake til start.

Likevel tok det samlet sett over ett og et halvt år før alle avvik var lukket. Av den grunn må de objektive vilkårene i energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a) om å holde en forbindelse i drifts- og leveringssikker stand sies å være overtrådt. Spørsmålet blir om Statnett er å klandre for overtredelsen.

4.4 Overtredelse av beredskapsforskriften

Skulle Statnett hatt bedre reparasjonsberedskap?

Forskriftsteksten på tidspunktet for lovovertrædelsen, var som følger:

§ 3-2 Kompetanse

Alle enheter i KBO skal ha personell med den kompetanse som kreves i ulike funksjoner for å kunne gjennomføre oppgaver i forbindelse med ulykker, skader og andre ekstraordinære situasjoner på en sikker og effektiv måte.

§ 3-4 Drift

Alle enheter i KBO skal i ekstraordinære situasjoner effektivt kunne drive de kraftforsyningsanlegg og den del av kraftsystemet enheten har ansvaret for. Enheten skal planlegge og etablere en organisasjon med kompetanse, utholdenhet og ressurser til å gjennomføre de oppgaver dette krever på en sikker og effektiv måte.

Kraftforsyningsanlegg, utstyr og øvrige ressurser av betydning for drift og sikkerhet skal holdes i forsvarlig stand. Dette utstyret og ressursene skal være tilgjengelig for enheten.

§ 3-5 Gjenoppretting av funksjon

Alle enheter i KBO skal på kort varsel kunne fremskaffe nødvendig antall egnede og kompetente personer til å gjenopprette nødvendige funksjoner ved de kraftforsyningsanlegg og den del av kraftsystemet enheten har ansvaret for.

Enheten skal ha den nødvendige oversikt over og tilgang til reservedeler, reparasjonsutstyr og øvrige ressurser som trengs for å gjennomføre dette på en sikker og effektiv måte. Reservemateriell og andre nødvendige ressurser for gjenoppretting av funksjon skal holdes i forsvarlig stand og klar til bruk.

Enheten skal kunne dokumentere de kraftforsyningsanlegg og den delen av kraftsystemet den har ansvaret for, herunder blant annet prioriterte kunder, utkoblbar last, koblingsbilder og flaskehalser.

---

⁹ Lysbildegjennomgang s. 10.

NVE mener at Statnett burde ha fullført reparasjonsarbeidene og gjenopprettet driften i løpet av høsten 2008. NVE viser til at Statnett gjentatte ganger utsatte tidsmål for reparasjonsarbeidene, grunnet mangel på tilgjengelig kompetent personell. NVE viser til at tidfestet avtale med Nexans ble inngått først 30. januar 2010. Beredskapsavtaler skulle ha blitt inngått med Nexans på forhånd.

I likhet med vurderingen av det samme forholdet under energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a, må det legges til grunn at en reparasjonstid på ett og et halvt år utgjør et brudd på beredskapsforskriften 2007 §§ 3-2, 3-4 og 3-5.

Det må vurderes om beredskapsforskriften 2007 tilsa at Statnett skulle hatt en tilsvarende beredskapsavtale som foretaket nå har med Nexans. Til dette innvender Statnett i klagen, og ved befarung 12. mars 2014, at beredskapsavtalen er den eneste av sitt slag som Nexans har inngått, og at det har vært vanskelig å få til en slik avtale. Inngåelsen ble kun muliggjort da Nexans vant en anbudskonkurranse hos Statnett for et annet prosjekt, og Statnett stilte som vilkår for inngåelse av avtale at en beredskapsavtale for så omfattende feil som i 2008 ble inngått.

Etter departementets oppfatning kan det vanskelig utledes av beredskapsforskriften 2007 § 3-5 at Statnett hadde plikt til å inngå en så omfattende beredskapsavtale også hensett til klarhetskravet.

Det må videre spørres om Statnett ut i fra beredskapsforskriften 2007 skulle hatt en fullstendig kabellengde i reserve. Ordlyden i beredskapsforskriften 2007 § 3-5 annet ledd stiller kun krav om at Statnett skulle *”ha den nødvendige oversikt over og tilgang til reservedeler, reparasjonsutstyr og øvrige ressurser som trengs”* for å gjenopprette funksjonen på en sikker og effektiv måte. Ordlyden i bestemmelsen taler ikke for at det er et krav om å ha en hel kabellengde tilgjengelig. Veilederen til forskriften sier heller ikke noe eksplisitt om dette.

Det er et krav etter dagens beredskapsforskrift at *”reservekabel”* skal være tilgjengelig, jf. § 5-5 og § 5-6, Vedlegg 2 pkt. 2.5 og Vedlegg 3 pkt. 3.5, jf. § 4-4 om Materiell og utstyr. *”Reservekabel”* er noe annet enn en hel kabellengde. En noe korresponderende bestemmelse til § 4-4 finnes i beredskapsforskriften 2007 § 3-5 annet ledd som lyder:

”Enheten skal ha den nødvendige oversikt over og tilgang til reservedeler, reparasjonsutstyr og øvrige ressurser som trengs for å gjennomføre dette på en sikker og effektiv måte. Reservemateriell og andre nødvendige ressurser for gjenoppretting av funksjon skal holdes i forsvarlig stand og klar til bruk.”

I sin klage opplyser Statnett at foretaket hadde mer reservedeler og reparasjonsutstyr tilgjengelig enn det NVE la til grunn i sitt vedtak.

NVE hevder at Statnett ikke hadde tilstrekkelig mengde reservekabel. Departementet finner som følge av dette at det i en strafferettslig vurdering er rimelig tvil med hensyn til om Statnett har brutt plikten til å ha tilstrekkelig reservemateriale etter beredskapsforskriften 2007 § 3-5. Tvilen tilsier at det ikke er grunnlag for å konstatere brudd objektivt sett på beredskapsforskriften 2007 § 3-5.

Oppsummerende merknader – objektive vilkår

De objektive vilkårene for at overtredelsesgebyr kan ilegges, er etter dette begrenset til bruddene på energilovforskriften og beredskapsforskriften med hensyn til lang reparasjonstid for kablene. Dette gjelder kravet etter energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a om å sikre driften av kabelanlegget, og etter beredskapsforskriften 2007 §§ 3-2, 3-4 og 3-5 til å gjenopprette funksjonen til kableanlegget innenfor rimelig tid.

En forutsetning for at overtredelsesgebyr kan ilegges som følge av den lange reparasjonstiden, er imidlertid at Statnett er å klandre for overtredelsene, jf. energiloven 2006 §§ 7-8, jf. § 7-7.

4.5 Var Statnett å klandre for ikke å ha fått anlegget i stand igjen på over ett og et halvt år?

Drifts- og leveringsplikten etter energilovforskriften 2007 § 3-4 a)

NVE viser til at Statnett burde fått anlegget i stand igjen høsten 2008. NVE mener Statnett hadde fått dette til dersom foretaket hadde hatt en beredskapsavtale med Nexans, og en hel reservelengde med tørrkabel tilgjengelig.

Statnett viser til at mineryddingen langs kabeltraseen ikke var avsluttet før i september 2008. Statnett hevder det ikke var vanlig å inngå en beredskapsavtale som senere ble inngått med Nexans. Etter det opplyste er denne den eneste av sitt slag i verden, og den er svært kostbar. Den lange reparasjonstiden medførte ikke brudd i forsyningen, strømforsyning på N-1 ble etter Statnetts oppfatning opprettholdt, og man unngikk at anlegget havarerte eller det ble noen menneskelig skade. Statnett mener det ikke er utvist uaktsomhet når kabelen ikke ble satt i samme stand igjen på kortere tid.

Det har vært uenighet mellom NVE og Statnett om det hadde vært tilrådelig å reparere forbindelsen høst og vinter 2008-2009. NVE viser til at Statnett skulle ha påbegynt reparasjonsarbeidet høsten 2008. Statnett viste ved befaring 12. mars 2014 hvordan anlegget ligger relativt værutsatt. Kabelkanalen på Bastøy måtte avdekkes, åpnes og renses. Kabellengden måtte tas opp av vann, og legges på stativ. Ved en anledning blåste stativet ned. Statnett uttalte at det må anses som en kjensgjerning at en slik kabel må repareres i godt vær. Dersom det er for mye vind og sjø, vil sjøvann kunne ødelegge kabelen fullstendig, eller den vil kunne få ødeleggelser som følge av bevegelsene fra båten / sjøen. Videre viste Statnett til at det ikke kunne være for kaldt for å reparere kabelen, da flere minusgrader i luften kunne skade denne.

Statnett vurderte situasjonen for forsyningssikkerheten fortløpende. NVE viser til at forsyningssikkerheten kan endres raskt ved tørrår. Det er imidlertid et faktum at ingen brudd på strømleveransene oppstod, selv med begrensninger i overføringskapasiteten.

I vurderingen av om Statnett har utvist uaktsomhet ved for lang reparasjonstid, må det også tas i betraktning at det var en eksplosjon i muffehuset 25. mai 2009. Dette gjorde at reparasjonsarbeidene trakk ytterligere ut i tid.

Etter departementets syn kan det ikke sies å følge klart av energilovforskriften 2007 § 3-4 bokstav a at Statnett skulle ha prioritert annerledes for å få reparert kablene raskere. Det

knytter seg etter departementets oppfatning tvil med hensyn til om Statnett har utvist uaktsomhet med hensyn til overtredelsen av denne bestemmelsen.

Beredskapsforskriften 2007 §§ 3-2, 3-4 og 3-5

Departementet ser at Statnett var i en ekstraordinær situasjon når de fikk fire av seks kabler ødelagt på forbindelsen Bastøy – Evje. I tillegg kom feilen på Sylling-Tegneby-forbindelsen. Det kan ha vært vanskelig å oppdrive et tilstrekkelig antall reparatører for et så omfattende skadebilde på kort tid. NVEs veiledning til forskrift om beredskap i kraftforsyningen omtalte på den tiden heller ikke strenge krav til avtaleinngåelse om tilgjengelig personell ved ekstraordinære hendelser; se § 3-2 og merknader til denne. Kravene til inngåelse av beredskapsavtale om personell, og til å ha reservekabler i hel lengde tilgjengelig, fremkommer i NVEs veiledning til beredskapsforskriften fra 2013. I denne versjonen av veilederen er kravene til beredskapspersonell endret; se NVEs veileder fra 2013; pkt. 4.3.5 til beredskapsforskriften § 4-3.

Oljekabler var inntil da en type kabler der det var lite avvik. I tillegg var det omfattende overvåkning i form av trykkmåling og analyser av oljeprøver. Disse indikerte ikke at noe var galt på forbindelsen før mars 2008. Trykkmålingen medførte en kontrollert utkobling av kablene i mars 2008.

Departementet viser til at kraftforsyningen med N-1 ble opprettholdt hele tiden. Handelskapasiteten med Sverige ble imidlertid noe redusert slik at produsenter og tradere fikk mindre tilgang til et mer betalingsvillig marked. Statnett vurderte situasjonen fortløpende. Hensynet til å ta risiko ved utbedring med tanke på sikkerheten til personell og totalhavari av kablen, ble veid opp mot muligheten til å opprettholde N-1.

På denne bakgrunn kan departementet ikke se at Statnett frem til 2008 burde forstått at beredskapsforskriften nedfelte en straffesanksjonert plikt til å ha slik beredskapsavtale som senere ble inngått.

Tatt i betraktning den viktighet forbindelsen Bastøy-Evje har for forsyningen, kan det spørres om Statnett likevel burde ha gjennomført slike tiltak. Når plikten imidlertid ikke kan sies å fremgå av beredskapsforskriften på det tidspunktet feilhendelsene fant sted, og heller ikke av NVEs veileder til forskriften, er hva man i ettertid ser at Statnett burde gjort utover beredskapsforskriftens plikter, ikke relevant i en uaktsomhetsvurdering. Den omfattende endringen og presiseringen av beredskapsforskriften til dagens ordlyd, tilsier at myndighetene også har sett at rettstilstanden tidligere ikke var klar nok på disse punktene.

Statnett har gjennomført disse tiltakene i ettertid. NVE har tydeliggjort risikoen i veilederen og hvilke tiltak som forventes gjennomført under beredskapsforskriften. Spørsmålet om Statnetts uaktsomhet ved brudd på beredskapsforskriften må imidlertid vurderes på det tidspunkt da de påståtte bruddene på forskriften fant sted.

Statnetts rolle som systemoperatør

Et sentralt element i NVEs vedtak om overtredelsesgebyr baserer seg på at Statnett i løpet av 26 år ikke foretok noen fysisk inspeksjon av en kabellengde av så stor samfunnsmessig betydning som forbindelsen Rød-Hasle.

Rød-Hasle er en viktig forbindelse for kraftforsyningssikkerheten. Det var blitt stilt krav fra produsenten om at kabellengden burde kjøles med vann. Kabelen ble ikke fysisk undersøkt fra idriftsettelsen i 1981 til ROV-undersøkelsen i 2007. Som det fremgår av NVEs vedtak, og av Statnetts klage, ble det også oppdaget miner langs kabeltraseen, og det kunne også være andre forhold som truet kabelens leveringssikkerhet, og som kan ha kommet med årene. Departementet stiller derfor spørsmål ved om ikke Statnett burde undersøkte kabeltraseen før 2007.

På en slik viktig forbindelse er det av betydning at konsesjonæren fører tilsyn og følger kontinuerlig med på endringer som kan ha innvirkning på drifts- og leveringssikkerheten. En feil på kabelen kan ha store konsekvenser blant annet i form av dårligere forsyningssikkerhet og samfunnsøkonomisk tap som følge av redusert handelskapasitet til Sverige.

I tillegg vil departementet bemerke at forskriftene ikke nødvendigvis er uttømmende med tanke på tekniske detaljer og kravstilling. Utforming av forskriften fritar ikke for et selvstendig ansvar for drift og vedlikehold, jf. konsesjonsvilkårene og energiloven med forskrifter.

Departementet ser det var en rekke forhold i 2008 som kunne vært bedre, og som nå har blitt rettet opp av Statnett; både etter pålegg fra NVE, men også av eget tiltak. Departementet viser til at regelverket i 2008 ikke var tilstrekkelig for å ramme disse svakhetene i strafferettslig øyemed. Det var derfor nødvendig å endre regelverket og veileder i tråd med erfaringer. Som systemoperatør kan Statnett likevel sies å være underlagt en skjerpet aktsomhetsnorm med hensyn til hvilke tiltak som bør iverksettes, for å ivareta hensynet til en sikker drift av nettet. Denne skjerpede aktsomhetsnormen kan likevel ikke danne grunnlag for at Statnett ilegges straffansvar i denne saken.

4.6 Vurdering av om overtredelsesgebyr bør ilegges

Overtredelsesgebyr er å anse som en straff. For at overtredelsesgebyr skal ilegges, må det anses bevist utover enhver rimelig tvil at de nødvendige straffbarhetsvilkårene var oppfylt i 2008, jf. energiloven 2006 § 7-7, jf. § 7-8. Som det fremgår av vurderingene ovenfor, anser departementet det ikke bevist at de subjektive straffbarhetsvilkår etter energiloven §§ 7-7 og 7-8 var oppfylt i 2008.

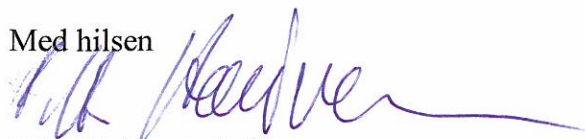
5. KONKLUSJON

Klagen tas til følge.

Overtredelsesgebyr ilegges ikke.

Departementets vedtak er endelig og ikke gjenstand for klage, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

P. H. Høisveen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Kopi til:
Norges vassdrags- og
energidirektorat